

Z misijního deníku Marty

V AFRICE JE VŠECHNO JINAK

text a obrazová dokumentace **MARTA**

V sérii několika dílů se podíváme do deníku Marty, jejíž příjmení zůstane z bezpečnostních důvodů veřejnosti skryto. Výprava do Jižního Súdánu, ze které zápisky pochází, se uskutečnila od 23. ledna do 3. února 2025 a zorganizoval ji Spolek pro Jižní Súdán ve spolupráci s místními lidmi.

Je 24. ledna. Přistáváme v Jubě, hlavním městě Jižního Súdánu. Je sedm hodin ráno. Už při výstupu z letadla cítíme závan teplého vzduchu. Jsme v tropické oblasti a zrovna je tu období sucha. Letiště je malé, přesto jsme od letadla přepraveni autobusem k letištní hale. Ta vypadá dost provizorně, jako náhodou přistavená unimobuňka. Stoupáme si do fronty, kontrolují naše očkovací průkazy s povinným očkováním proti žluté zimnici. Pak do další fronty, kde kontrolují pas a vízum. Mezitím přivezou zavazadla. Vstupujeme do haly, kde už na nás čekají dva z našich místních spolupracovníků. Charles je doktor, který má na starosti ordinace v Ayii a Nimule, také nám napsal zvací dopis. Julius je náš průvodce, stará se o naši bezpečnost.

V neveliké hale je hodně lidí. Všichni mluví. Nějací mladíci hledají naše zavazadla podle lístků, které jsme dostali ve Vídni při odbavení. Díky Bohu – všechna naše zavazadla přijela s námi. Mladíci je dávají na stůl a otevírají, aby je zkontrolovala celnice. Ukázalo se jako dobrý tah dát do Veroničina zavazadla s léky papír s nápisem humanitární pomoc, protože celnice se na nic neptá a nechává

zavazadlo projít. Naši pomocníci naloží naše kufry do auta a chtějí peníze. Bezradně se obracíme na Juliuse. Ten se s nimi domluví a dává jim odměnu.

Charles se s námi brzy loučí a my se domlouváme s Juliusem, že nás odveze na cizineckou policii, kde se máme zaregistrovat do 72 hodin, jak bylo v instrukcích pro e-vízum. Ale Julius nechce. Říká, že je pátek, nikdo tam není. Udělá to v pondělí. Ale my v pondělí máme začít vyučovat. Hlavou se mi honí myšlenky, jako proč mám dát na celý den pas někomu, koho moc neznám, a nechat ho cosi vyřizovat sto kilometrů od místa, kde se nacházíme. V duchu se modlím a prosím o řešení. Julius někam odešel. Když se vrátí, nasedneme do aut a jedeme. Po chvíli zastavíme. Julius si bere naše pasy a víza a řekne, že jde vyřídit registraci, doprovází ho Lukáš. Po chvíli se vrátí, rozdá nám naše víza a říká, že je tam jen jeden úředník a bude trvat hodinu, než vše udělá. Prostě jak říká Víték: v Africe je všechno jinak.

Jedeme tedy k Juliovi domů. Sedáme si do jeho obýváku, kam se vchází rovnou ze dvorku, a dostáváme balenou vodu na pití, čaj a sladké koláčky, které připravila jeho žena, a poté i časný oběd (placky

čapaty, játra v omáčce a míchaná vejce). Zatím někdo přinese naše pasy s nálepkou registrace a potvrzením o zaplacení 30 USD. Lukáš se ozývá, že zaplatil za každého 50 USD – kde je tedy potvrzení na těch zbylých 20 USD? Julius si tedy znovu bere naše pasy, vyfotí, co je třeba, a slíbí, že vše vyřídí. Později nám bylo vysvětleno, že těch 20 USD bylo za razítko, a i na to nám vystavili účtenku.

Sedáme teď již jen do jednoho auta, na jehož střeše jsou naloženy naše objemné kufry, a vyrážíme do Ayii. Máme před sebou asi 100 km cesty. Projíždíme Jubou. Je kolem 11 hodin místního času. Jedeme hlavní silnicí plnou lidí, nákladních i osobních aut a malých černých otevřených vozítek z Indie, která slouží jako levné taxi. Chodníky tu nejsou. Na okraji silnice parkují auta nebo v provizorních stáncích lidé prodávají nejrůznější věci. V prvních chvílích to vypadá, že na silnici vládne zmatek, ale pravidla se jakž takž dodržují. Jedeme, i když pomalu.

■
Příště: Cesta do Ayii

**Více informací
o výjezdu najdete na QR
a v posledních dvou
newslettech**

Z misijního deníku Marty, 2. díl

CESTA DO AYII

text a obrazová dokumentace MARTA

Deník Marty, jejíž příjmení zůstane z bezpečnostních důvodů veřejnosti skryto, popisuje výpravu do Jižního Súdánu, která se uskutečnila od 23. ledna do 3. února 2025 a zorganizoval ji Spolek pro Jižní Súdán ve spolupráci s místními lidmi.

Po chvíli zastavujeme na benzínce. Řidič podává obsluze 50.000 jihosúdánských liber (SSP) v tisíci-librových bankovkách, což je balíček o tloušťce skoro 2 cm. (Později se dozvíme, že 1.000 SSP je asi 7 Kč.) Pumpaři chvíli trvá, než je přepočítá. Pak začne tankovat benzín. Vše probíhá za živého rozhovoru a gestikulace řidiče, pumpaře a jeho pomocníků. Jeden z nich zatím umyje všechna skla na autě.

Snažíme se vyjet z města, ale cestou nás zastavuje několik policistů. Chtějí peníze. Řidič jim je dává. Asi u čtvrté nebo páté hlídky se začne hádat s policistkou, že už platil u těch předešlých, nechápe, proč má platit znovu. Hádá se s ní několik minut. Pak Julius, který jede s námi vzadu v autě, vystoupí a přivítá se s policistkou jako starý známý. Stráví s ní chvíli v přátelském rozhovoru. Nic jí nedává a ona za ním volá, že je samoživitelka s několika dětmi. Julius na to nedbá a jedeme dál. Nadále sedí vedle řidiče a vždy jen mávne na policisty, které potkáváme, a ti nás nechají projet. Než úplně vyjedeme z města, koupíme banány a několik lahví vody.

Cesta do Ayii vypadá trochu jako africká část rallye Paříž–Dakar. Dříve to prý byla slušná asfaltka, ale eroze způsobila, že z asfaltky nezbylo skoro nic, aspoň po výjezdu z Juby. Jak jedeme dále, asfaltka se objeví, ale značně poškozená. Jsou na ní dost velké a časté

výmoly. Řidič se jim snaží vyhnout, takže chvílemi dokonce jedeme v protisměru. Tato silnice však není moc frekventovaná. Každopádně kvůli výmolům nemůžeme jet více než 30–40 km/h. Někdy se výmolům nelze vyhnout, tehdy všichni v autě nadskakují. Míjíme několik check pointů, jen je projíždíme, protože máme Julia. Ale v Aru, městečku na hranicích mezi státy Central Equatoria, kde se nachází hlavní město, a Eastern Equatoria, kam máme namířeno, musíme zastavit a všichni ukázat pasy. Máme je v pořádku, ale Rosťovi voják řekne, že nemá platné vízum. Rosťa konstatuje, že voják našel vízum z minulé cesty a najde mu to současné. Julius něco říká vojákovi. Voják vrací pas Rosťovi a jedeme dál.

Krajina kolem silnice byla dosud dost jednotvárná. Napravo i nalevo se táhne buš. Tráva, keře, občas stromy. Všechno je suché. Výjimečně se objeví vesnička z tukulů, typických kruhových chýší vesničanů. Když se blížíme k našemu cíli, krajina kolem silnice se mění: objevuje se více stromů a více zeleně. Projíždíme Ayii bez zastavení. Rosťa nám ukazuje rezort mama Maria, kde bydleli minule, školu a jednu z ordinací, které provozuje Spolek pro Jižní Súdán.

Za chvíli jsme na místě. 10 km za Ayii si na důchod postavil dům biskup Bernard (emeritní arcibiskup episkopální církve). Dosud v něm ale nebydlel, protože žil jako uprchlík v Ugandě. Vybavení domu dokončovali až těsně před naším příjezdem pro nás. Bernard nám ho dává k dispozici, sám přespává v provizorním přístřešku nedaleko. Před domem má právě několik studentů odpolední skupinku. Chlapi, kteří už jsou tu poněkoli-káté, se vítají s místními jako staří známí, já s Veronikou, které přijíždíme poprvé, se také nesměle seznamujeme. Studenti pomohou sundat naše zavazadla ze střechy auta a odnášejí nám je do pokojů, které nám biskup Bernard zatím ukazuje a přiděluje.

Jen já s Veronikou máme postele, chlapi spí na matracích položených na podlaze. Máme sice splachovací záchod, ale brzy zjišťujeme, že nesplachuje. Připevňujeme moskytiéry. Vybalujeme kufry. Dáváme všechny dárky ze všech kufrů na jedno místo. Snažím se přeskládat kufry tak, abych se v nich lépe vyznala, ale nedaří se mi to. Začíná se ozývat únava. V noci jsem v letadle téměř nespala.

■
Příště: V kmeni Ačoli

Více informací o výjezdu najdete na spolekjisudan.cz v posledních dvou newsletterech.

Z misijního deníku Marty, 3. díl

V KMENI AČOLI

text a obrazová dokumentace MARTA

Deník Marty popisuje výpravu do Jižního Súdánu, která se uskutečnila od 23. ledna do 3. února 2025 a zorganizoval ji Spolek pro Jižní Súdán ve spolupráci s místními lidmi.

Kolem 17:45 se stmívá. Tma nastává velmi rychle. Pouští se generátor, abychom mohli používat elektřinu, hlavně na svícení. Využíváme toho také k nabití mobilů. Večeříme rýží s vaječnou omeletou. Zjišťujeme, že v naší koupelně neteče voda. Z cisterny na dvoře natáčíme vodu do lavorku a umyjeme se žínkou. Na čištění zubů používáme balenou vodu na pití. Nemůžeme pít místní vodu kvůli bakteriím, které by nám mohly způsobit střevní problémy. Všichni jdeme brzy spát. Jsem příšerně unavená, a i když generátor stále běží, okamžitě usínám.

25. ledna. Ženy, které se o nás starají, vstávají před pátou hodinou ráno. Ještě je tma, takže pouštějí generátor. Rozednívá se někdy mezi půl šestou a šestou hodinou. Tehdy se generátor vypne, ale spát už nejde. V sedm hodin se náš tým schází k rannímu ztišení a snídani, kterou nám zatím místní ženy uvařily. Máme placky čapaty, vařená vejce a maso ze slepice.

Po snídani zjišťujeme, že aby nám v koupelně tekla voda, je třeba otočit nějakým kohoutkem na vnější stěně naší koupelny. Z Lukáše se vyklubal Ferda Mravenec – práce všeho druhu, spravuje nám odpad vedoucí z umyvadla tak, aby odtékající voda nestříkala na podlahu, ale odtékala tam, kam má. Opravuje i další věci.

Než začne pálit slunce, jdeme se podívat na místo, kde budeme vyučovat. Místo je od našeho domu vzdáleno asi

půl kilometru a jedná se o bývalý uprchlický tábor. Jedna budova je zastřešená, v jejích dvou místnostech budu vyučovat já a Vítek, vedle se staví provizorní dřevěná konstrukce se střechou a zástěnou z plachty, kde bude vyučovat Rost'a a Lukáš. V budově už jsou shromážděni nějací studenti. Navzájem se představujeme a Rost'a vysvětluje, jak bude probíhat vyučování. Předáváme Bible – přivezli jsme je pro studenty, kteří se vyučování zúčastní poprvé. Většina z nich jsou mladí lidé kolem dvaceti třiceti let. Ještě obhlédneme okolí tábora a jdeme zpět do našeho domu.

Na oběd si dáváme placky čapaty s vejcem nebo masem, které zbyly od snídáně. Další jídlo se prý uvaří, až se vrátí ti, co jeli nakoupit, ale nám stačí to, co máme. Odpočíváme a píšeme si deníky. Seznamujeme se s ženami, které se o nás starají. Eunice je sedmnáctiletá dívka, sirotek, umí dobře anglicky a dává nám první lekce ačoli, místního jazyka. Pak nám vysvětluje systém školství v JS a Ugandě. Eunice by chtěla studovat biologii. Teď nechodí do školy, jsou zrovna prázdniny. Suzi je o trochu starší, má s sebou malé dítě. Loma je čerstvě vdaná a bude s námi jen některé dny. Tyto sestry pro nás vaří, umývají nádobí, stelou nám postele, vytírají dům. Když nedoplním nechalé špinavé oblečení mimo kufr, najdeme je odpoledne vyprané. Je pro mě nezvyk nepodílet se na domácích

pracích, ale místní nás považují za své hosty a chtějí se o nás starat.

Asi v 17 hodin dostáváme večeři. Každý večer vypráví jeden z týmu o sobě. Dnes jsme se od Veroniky dozvěděli, jak uvěřila ona a její manžel.

Biskup Bernard nám vysvětluje situaci v tomto období. Pastevci z kmene Dinka, kteří sídlí severněji, přicházejí v době sucha na území kmene Ačoli, aby měli pastvu pro svá stáda. Někdy zdejší územím jen projdou. Ale někdy se stane, že místním lidem zničí pole, a když ti se ozvou, Dinkové začnou střílet. Jsou prý dost vznětliví. Bernard říká, že tady má každá rodina doma nějakou střelnou zbraň. Není se co divit, donedávna tu byly války a nepokoje. Modlíme se za ochranu.

26. ledna. V noci nemůžu spát. Doléhá na mě strach z toho, co jsem slyšela večer. Opakuji si Žalm 91, který umím nazpaměť, a modlím se za ochranu. Usínám nad ránem asi na dvě nebo tři hodiny. Probouzím se před pátou, kdy místní zapínají generátor. Nejsem unavená, přestože jsem spala tak málo.

■
Příště: Malárie, škola a věno

Více informací o výjezdu najdete na spolekjisudan.cz v posledních dvou newsletterech.

Z misijního deníku Marty, 4. díl

MALÁRIE, ŠKOLA A VĚNO

text a obrazová dokumentace MARTA

Deník Marty popisuje výpravu do Jižního Súdánu, která se uskutečnila od 23. ledna do 3. února 2025 a zorganizoval ji Spolek pro Jižní Súdán ve spolupráci s místními lidmi.

Při snídani musíme vždy myslet na to, abychom si vzali tabletu Malaronu, antimalarika, které lékaři doporučují brát preventivně, jednu tabletu denně. Vítek mi vysvětluje, že komáři, kteří přenášejí malárii, nejvíce létají za tmy. Proto spíme pod moskytiérami a dáváme si repelent, když se stmívá. Malaron bereme proto, abychom nezemřeli, kdybychom malárii přece jen chytli. Ta se léčí také tímto lékem, ale ve větších dávkách.

Je neděle, jdeme znova do tábora, dnes tu máme bohoslužbu se studenty, kteří už přijeli na vyučování. Studenti se postarají o chvály, zpívá se anglicky i v jazyce ačoli. Chvály jsou jednoduché, takže se někdy můžeme připojit i my. Rosťa káže o Kainovi a Ábelovi.

Opoledne Rosťa, Veronika a Lukáš odjíždí s biskupem Bernardem do Ayii na setkání s komisařem (něco jako krajský hejman). Jdu si odpočinout. Nedaří se mi usnout, ale strach už nemám.

Když se ti tři vrátí, jdeme si s Veronikou vyprat nějaké prádlo. Vypráví, jak mluvila s jedním studentem, který jí svěřil, že se nedávno oženil, ale ještě nezaplátal věno. Zde se za nevěstu musí zaplatit určitý obnos (u Dinků se požaduje stádo krav, třeba 300 kusů, u Ačoli se většinou dávají peníze). Když ženich nezplatí celou částku, rodina si nevěstu vezme zpět. Rodiče nevěsty se tak snaží zabezpečit na stáří.

Před večerí biskup Bernard vypráví o situaci v této části Jižního Súdánu. Hodně

lidí uteklo, když tu probíhaly ozbrojené střety v letech 2016, 2018 a 2020. Kmen Ačoli, který žije v této části země, žije i na severu Ugandy, se kterou Jižní Súdán sousedí. Během těchto konfliktů hodně lidí uteklo právě do severní Ugandy. Žijí vět-

šinou v uprchlických táborech. Protože se ale i tam mluví jejich jazykem a je tam stejná nebo velmi podobná kultura, mají tendenci tam zůstat a nevracejí se zpět.

Ještě se dozvídáme o nějakém bláznu, který má pušku a střílí bez rozmyslu. Pohybuje se několik kilometrů od nás a už zastřelil čtyři lidi. Biskup Bernard nás uklidňuje, že po něm jdou vojáci a brzy ho chytí.

27. ledna. Na ranní ztišení se scházíme v předstihu. Všichni dnes nějak nemohli dospát. Je pondělí, první den

vyučování. Teprve ladíme rozvrh. Ráno je příjemný chládek (20 °C). Využíváme toho a do oběda odučíme tři hodinové lekce s 10–15minutovými přestávkami. Studenty jsme rozdělili do čtyř skupin. Každý učitel vyučuje jednu lekci za den. Během dne se u něj prostřídají všechny skupiny, takže tu lekci zopakuje čtyřikrát. Umožňuje nám to víc zapojit studenty do výuky.

První lekce se mi povedla. Když ji učím podruhé, říkám v podstatě totéž, co v lekci první. Ale co dál? Začínám se trochu nudit... Snažím se ji napotřetí nějak ozvláštnit, ale moc se mi to nevede. Navíc jsem vynechala něco, co jsem vynechat nechtěla... Po obědě máme ještě lekci s poslední skupinou. Jsme všichni utlučení po jídle a chce se nám spát.

Veronika má zatím osvětovou besedu pro holky z Ayii.

Zbytek odpoledne máme volno. Odpočíváme, připravujeme se na zítřek. Mluvíme s Richardem, který má na starosti sirotky podporované lidmi z Česka. Někteří studenti se svěřují, že jim volají rodiče, aby přijeli zpět domů, kvůli Dinkům. Modlíme se za situaci. Ještě se dozvídáme, že střílejícího bláznů chytli – došly mu náboje.

28. ledna. V noci jsem zase nemohla moc spát. Smiřuji se s tím, že prospím jen každou druhou noc. Jsem však odhodlaná vyučovat.

■
Příště: Probuzení Dinků

Více informací
o výjezdunajdete na
spolek.jiznisudan.cz.

Z misijního deníku Marty, 5. díl

PROBUZENÍ DINKŮ

text a obrazová dokumentace MARTA

Deník Marty popisuje výpravu do Jižního Súdánu, která se uskutečnila od 23. ledna do 3. února 2025 a zorganizoval ji Spolek pro Jižní Súdán ve spolupráci s místními lidmi.

Dnešní lekce se mi s první skupinou moc nepovedla. Zprvu jsem zmatená, nevím, co zařadit a co vynechat, protože se mi nepodaří mluvit o všem, co jsem připravila. V duchu se modlím a prosím o pomoc. Daří se mi hodinu dokončit lépe a s ostatními skupinami už to jde dobře. V každé jsem vynechala něco trochu jiného, ale v podstatě je všechny odučím podobně jako tu první. Začínám si zvykat. Po obědě a poslední lekci jsem vyčerpaná, musím si na chvíli lehnout. Nedaří se mi usnout, tak jen ležím a odpočívám, nakonec usnu, možná jen na pár minut, ale úžasně mě to posílí.

Odpoledne nám Rosťa vypráví o Dincích. Dinkové žijí v severní části Jižního Súdánu a původně jsou animisté. Dlouho se úspěšně bránili islamizaci, ale ani křesťanská misie se mezi nimi neujala. Stala se však zvláštní věc. Jeden Dinka, Paul Kon, dostal na začátku 80. let minulého století vizi inspirovanou proroctvím z Izajáše 18. a 20. kapitoly. Hlásal, že když se budou držet animismu, budou prohrávat, ale když učiní pokání a stanou se křesťany, odolají islamizaci. Začal tedy hlásat tyto myšlenky v celém kmeni Dinka a měl obrovský ohlas všude,

kam přišel. Dinkové se začali obracet, přinesli okultní předměty na hromadu a spalili je. Pak postavili kostel z klacků a trávy pro čtyři tisíce lidí. Kostel měl půdorys ve tvaru švýcarského kříže se čtyřmi vchody pro zneprátené kmeny: Dinka, Nuer, Murle a Mandari. Uprostřed byl stůl Páně na znamení smíření. To se stalo v roce 1986. Dinky ale nikdo systematicky Boží slovo nevyučoval a bylo tam hodně úletů a excesů. Probuzení Dinků se však rozšířilo do dalších kmenů. Dinkové nosí dlouhé hole s křížem na konci. Příslušníci tohoto kmene jsou velmi vysocí, není výjimkou vzrůst přes dva metry. Mají ve zvyku zpívat příběhy, takže zpívají i evangelium. Je to zvláštní, někteří jsou pro Krista ochotni položit život, a jiným stačí málo, aby vraždili...

Bůh mezi jihosúdánskými křesťany dělá zázraky. Ještě za občanské války, když se bránili násilné islamizaci ze severu, se stalo, že islamisté zatlačili osvobozenickou armádu až hluboko na jih za řeku

Ašwu a chystali se ji překročit a jihosúdánské kmeny porazit. Křesťané se modlili a v noci přišla taková průtrž mračen, že se řeka rozvodnila, islamisté ji nemohli překročit a obránci byli zachráněni.

29. ledna. V noci jsem opět nemohla spát. Usnula jsem večer brzy, ale brzy se probouzím a spát se mi už nechce. Až nad ránem na chvíli usínám. Probouzí mě generátor, kokrhá kohout. Veronika se chystá do Nimule, které se nachází asi 100 km dál na jih.

Chválím Boha, že jsem spala aspoň trochu, a vyjadřuju naději, že mi to bude stačit. Když vyučuju Boží slovo, jsem ve svém živlu. Ale u třetí skupiny studentů mě začínají opouštět síly. Naneštěstí je změna a máme vyučovat všechny čtyři skupiny před obědem, což je téměř nad moje síly. Zvládám to s vydatnou Boží pomocí. Po obědě se mi daří usnout asi na 20 minut a velmi mě to posílí.

Odpoledne trávím v Bernardově domě. Modlím se, připravuju zítřejší lekci. Přijde Patrik, mladý muž z Ayii, který má na starosti studenty. Předávám mu nějaké materiály, které jsem přivezla s sebou a které může využít v nedělní škole. Je rád.

Vrací se Veronika s Charlesem a Julusem. V Nimule navštívili ordinaci, jejíž provoz financuje Spolek. Veronika se seznámila se zdravotní sestrou, která zajišťuje její chod. Doktor Charles řeší v obou ordinacích jen složitější případy. Pak jeli na trh za peníze z vánoční sbírky Nadace Mezinárodní potřeby nakoupit kukuřici, olej a některé další potraviny jako pomoc pro vdovy a sirotky. Přivezli auto až po střechu plné pytlů s potravinami a oblečením a kanystry oleje. Veronika nadšeně vypráví, kde všude byli a co dělali, a ukazuje fotky. ■

Příště: Cestou necestou

Více informací
o výjezdu najdete na
spolekjižnisudan.cz.